

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՒՂԱՆՆԵՐՈՒ ՇԱՆՆԱԶԱՐ

ԽՐԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԲԻԱ, ԷՍԿԻ ՊԵՆԵՐ ՕՍՄԱՆԻ
Խմբագրութեան ուղղութեան նամակ կամ այլ
գրութիւն, եւս չի դարձուիր

Bureaux du Journal «HAIRÉNIK»
SALATA, ancien local de la Banque Imp. OTTOMANE

10 ՓԱՐԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱՅ

غلطه ده اسكي باق عثمانيد
حيره نيك غزه قهسى اداره سته

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարսկ ճամբար	300	թիւ	75	դր.	Մէճիւ
»	150	»	40	»	»
Գաւառներու	300	»	100	»	»
»	150	»	50	»	»
»	75	»	25	»	»
Օտար երկրաց	300	»	25	»	Պարսկ
Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ					
(Դրամի փոխարէն փոխադրութեան վրայ)					
դր. 115 դր. 100					

ԲԱՐԻՁ ԳԱՅՈՂ ՄԸ

Ուրախ զուարթ մեկնեցաւ ու Բարիզ գնաց Արշակ Զօրանեանը Մեր երկրաստորդ աշխատակիցը եւ լուրջ կ'երթայ ոչ թէ մասնագիտութիւն մը սորվելու, այլ գրական կարողութեան արուեստը կատարելագործելու համար:

Մեր մէջ առաջին անգամն է որ երկրաստորդ մը իր խնայած ստակը կը նուիրէ այդպիսի նպատակի մը, ու իր առիթը կը հիմնէ գրական նուիրեան վրայ: Այս երեւոյթը բարձրակարգ մը մեր նորածին գրական նուիրեան աշխատանքի համար:

Օտար գրականութեան ընտելացումը, որուն հետեւանք է ճաշակի զարգացում, օրէ օր աւելի խտացանք կ'ընէ հայ ժողովրդին մէկ մասը գրական արտադրութեան համար: Ընթերցող հասարակութիւնն ալ սկսած է հետզհետէ ամէն գրութեան մէջ փնտնել գաղափարի թարմութիւն, ընդարձակութիւն և առատութիւն: Որք պէտք է յայտնուին յստակ, պարզ, մաքուր լեզուով, ներքին համեմատ գեղարուեստական յատկութիւններով օժտուած: Դրողներու մէջ խումբ մը վերջին քանի մը տարիներու մէջ մեր ժողովրդին ցոյց տուաւ գրական նոր ուղղութիւն մը որ սիրելի է աղբիւրի եղաւ:

Գրական այս ճաշակը դեռ չափ նոր է բայց պիտի զարգանայ, բաւական է որ գրողները կարող ըլլան հետզհետէ աւելի վեր բարձրանալ հասարակ մակարդակէն: Գրականութիւնը զօրանալու և իր չորս կողմը բարձր պիտի համար պէտք է որ մշակուի իր ամենալուրջ ուսումը մը:

Այդ ուսումին հիմը իմաստասիրութիւնն է, ու չէնքին ճարտարագիտութեան գեղարուեստն է: Եւրոպայի ամէն լաւ գրողները իմաստասէր ու գեղարուեստագէտ են: Ամէն մէկ ազգի գրողները իրենց արուեստը կը սորվին ու կը կատարելագործեն ուսումնասիրելով ուրիշ ազգերու մատենագրութիւնը, գեղարուեստը, իմաստասիրութիւնը: Ամէն մեծ գրագէտ այցելած է Իտալիան, մտնէն ուսումնասիրած է գեղարուեստներու աշխարհը Ֆրանսիայի և Գերմանիոյ հակառակութիւնը որ աղիտաբեր եղաւ աշխարհին տնտեսական վիճակին համար, մեծ դժբախտութիւն մըն է նաեւ գրականութեան համար: Երբեմն բոլոր Ֆրանսայի խորհուրդները հիմնադրուեցին իրենց գեղարուեստական գիտելիքներէն: Բայց դեռ վերջերս իսկ հռչակուեցին. բայց դեռ վերջերս իսկ վաղեմի Բարիզի մէջ ներկայացնելու հաջողութեամբ զօրք մըն էր:

Մենք ալ մեր մտքի աղբաւ հողը պարարտացնող ներթերը պարարտելու ենք առնել ուրիշ ժողովրդի:

Վերջերքէ: Բայց ինչ որ պիտի առնենք օտարէն պէտք է նմանի այն գրամագիլին որ երկրէ մը ուրիշ երկրի մտած ժամանակ կը ծառայէ անոր բնական հարստութիւնները շահագործելու: Իմաստասիրութիւն, գեղարուեստ, գեղեցիկ գրականութիւն, ընկերական գիտութիւններ միանալով պէտք է ստեղծեն տոհմային գրականութիւնը: Ճաննալ իր ցեղին կեանքը իր բոլոր մանրամասնութիւններուն մէջ, և այդ կեանքն ու այդ կեանքին համար գրել, այս է գրականութեան կոչումը:

Ժողովուրդներուն համար զարգացումը չի բերուի միակողմանի ըլլալ Թառնադիմութիւնը ամբողջութիւն մըն է որ կը բաղկանայ շատ մը մասունքներէ: Գեղարուեստն ու գեղեցիկ գրականութիւնն այդ ամբողջութեան մէջ կենսական տեղ մը ունին: Ու երբ կը տեսնենք երիտասարդ գրող մը որ իր կոչումէն մղուած գրագէտ կ'ըլլայ, բայց չաւանդանալով միջավայրին մէջ գտնուած ծովը սոյլ իրը ծանր արեւմտ մը կ'ուզէ կատարելագործել գրականութիւնը որ իր կեանքը պիտի ըլլայ, իր ասպարէզը, իր պարտաւոր, այդ նշանակ մըն է թէ հողը պատարտ է սնուցանելու համար զինքը մշակողները: Վստահօրէն աշխատենք ընդմիջարկելու այդ հողը:

ԱՆԳԼԻՍԿԱՆ ԹԻՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

Որն է լաւագոյնը լրագրական երկու գրականութեան որք յատուկ են Անգլիայի եւ Ֆրանսայի: Երբ ձեռնարկէք կ'առնէք անգլիական օրաթերթ մը, չէք տեսնուի հոն եւ ոչ մէկ օտարագրութիւն: Իսկ Ֆրանսական օրաթերթը դրեմէ չեն հրապարակել անտարբեր յոյժում մը:

Պ. Էմիլ Զոլա, այս խնդրը ըննելով Լոնտոնի օրաթերթներու ժողովին մէջ, ուղեք բարձրանալ մինչեւ անոր փրիւտփայական կողմը: Ըսած թէ մին յարմար էր Ֆրանսական լրագրականութեան միւսն ալ անգլիական լրագրականութեան: Ուրեմն այս երկուքը մէջավայրի ազդեցութեան արդիւնք է, ճիշդ ինչպէս պիտի ըսէինք թէ խնդրը օտարացեալ երկրներու մէջ զրուսներ, ալ բարեխառն կ'իյնային տակ:

Ֆրանսական օրաթերթը մը կը ծագէ Էմիլ Զոլան իր փրիւտփայականութեան համար: մեղ ալ պարզ երեւակայութեան ճիշդ մը կը թուի այս, եւ ոչ թէ իրողութեանց գիտական եզրակացութիւն մը:

Ֆրանսական օրաթերթը կային ամէն լրագրի մէջ խմբագրական ժողովներ, ուր կ'որոշէին հետեւելիք ուղղութիւնը, ընդհանրապէս, պաշտպանուելիք խնդիրները, որոշումներ որոք կ'ազդեցնէին թէ շատ կը մասնակցէր ամէն խմբագիր եւ աշխատակից:

Այս ժողովներէն յետոյ: Միշտ այդպէս է, թէպէտեւ խմբագրական ժողովներու ոչ նախկին ձեւին տակ: Թաւ, Տե. Կա եւ նմանօրինակ լրագրողները մէկ մար-

դու մը կ'առնէին իրենց լրագրական չին, ինչպէս է Էմիլ Զոլան, ուր միայն Ռոշֆոր կը Էմիլ Զոլան, ինչպէս էր Մալ, ուր միայն Դրիւրո Արթուրին ձայն ունէր: Այդ ֆրանսական մեծ թերթերու ետին կան լրագրագէտներու, օրագրողներու խումբեր, կուսակցութիւններ որոնք ուղղութիւն կուտան անոնց:

Եթէ Ֆրանսացի օրագրողներ այսօր ընդհանրապէս կը ստորագրեն յոյժում, այս փրիւտփայական առաջ եկած է 1882ին հրատարակուած օրէնքին ազդեցութեամբ, օրէնք մը որով Ֆրանսական կառավարութիւնը կը ստիպէր գրողներն որ իրենց գրեցեալ յայտնեն Անգլի Ի վեր, ամէն գրագէտ ստիպուեցաւ օտարագրել հրատարակած յոյժումը: Այս եղաւ յետոյ սովորութիւն մը, որուն անգլապապիս պիտի հպատակէին վերջէն եկողները:

Երբ լրագրել տեսակ մը քանակութիւն է որու միջոցով կ'աշխատուի բարձր սիւնը, լոյս տարածել, վեհ գործ մըն է կատարել այդպիսի պաշտօն մը առանց ճանչցուելու: Անգլիացիները հետեւեցին անձնագրութիւն իսկ աւելի ոյժ մը, աւելի հեղինակութիւն մը կուտան անոր գրած յոյժումներուն: Բայց այսօր գրագրութիւնն արուեստ մըն է որու երեսն ապրողներ ալ կան: Այսպիսիներուն համար շատ ներքին է որ իսկույն ուղին ճանչցուի եւ վայելի լաւ գրականութեան մը տարբեր բոլոր փառքն ու համբաւը, որմէ կը բաղկանայ գրագրի մը դրամագուլթը:

Հայ լրագրողներուն կողմէ, շատ անգամ գրագէտի մը ընծայուած վարձքն ուրիշ բան չէ, բայց եթէ անոր անուան տալագրութիւնը:

Անտարակոյտ գէթ այսքան մը պէտք է վճարել այն գրագէտին որ գէշ աղէկ կը նստի բռն մը կ'որոնայ, կը գրէ, կը սրբագրէ եւ մեծ գոհունակութեամբ մը կը զրկէ զայն հրապարակութեան: Ուր էր թէ անգլիական թերթի մը պէս հայ լրագրողը ալ կարող ըլլային պանդուխտելով վճարել յոյժում մը եւ աշխատել իրաւունքը ստանալ մերժելու անոր անուան ի լոյս հանուիլը:

Այսպիսով որ այդ ալ հնար ըլլայ, պարտաւոր ենք առ այսօր աղբիւրներէ թէ անանուն յոյժումներ մը առանձնութիւնները, թէ գրագէտներու տարբերութիւնները, եւ ըստ այսմ վարուել իւրաքանչիւրին հետ, պարտաւոր ենք համեմատ, չիտրուի անկան կանգուն յայտնաբերել թէ մեր մէջ լեզու, լրագրող ոչինչ բանք են, օրոքն համար շատ նեղուելու հարկ չկայ:

ԳԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱՇԽԱՏԻՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Իրիկուան դէմ. ժամը տասնութէն է: Դաւաճող խանութիւններ ալ իր խանութը գոցելու վրայ է, այդին երթալու իրիկուան ընթերցին համար կողով մը խաղող աննելու, կամ քաղաքին դուրսը գալուներուն վրայ նայող կապելներուն սակ մեղիօրէն, անհող անտառներ նստելու եւ քանի մը գաւաթ օղիով իր թմբած յոյժում մարմինը կողով տալու համար:

Անշարժ, մեռած օդ մը, հեղձաւորձուկ, նեղիւ, որ չնշտուութիւնը կը զրգուցնէ: Եւ ամբողջ մարմինը մէջ տարբերակ անհողատուութեան մը անհղ կը լցնեն: Մարդ իր կուրծքը ձեռքերու եւ լիւթերը անկուշտ անյայտ չնչնու պէտքը կը զգայ:

Ուստի, քանի մը բարեկամներ հետ կը ընթացնեն, դաշտը պոռոյտ մը ընկնու համար:

Օ՜, դաշտը պոռոյտ ընկ, ինչ սովորական բան գաւառացիին համար, եւ ընդ հակառակ ինչ ըղձարի բան Պոլսեցիին համար որ ալը կը թաշէ գաւառին միօրինակ բայց հանդարտ կենցաղին ու կոնքերու առողջ ու վայրենի շունչին:

Քաղաքէն դուրս, քանի մը քաղաքէն, արտերու եւ այգիներու շրջապատին երկրի շարքը կը օկսի:

Հայն, տափակ, փոշոտ ճամբան, Թաւառներով ու մորենիներով թափելով եղբերու, կ'երկարուի ու կ'երկարի զէպ ի այգիները:

Հետեւ, աղբին աղբու կը փռուի ահալին համաշխարհային հեռաւոր արտերուն ու դաշտերուն, երկարելով մինչեւ հորիզոնը ընթող լեռնաշղթային ստորոտը փռուած զիւրկներէն, որոնց վրայ մասախուլէ կ'աւազանք լայնատառ մը կը տարածուի:

Հորիզոնին կոնակ տուող լեռները, անկանոն օղակաւորութեամբ մը իրարու մէջ ազդեցուած եւ մշտնջող անտառներ շրջապատով մը փաթկուած մութ, գորշ, հակադասեցումներ, կը հանգչին վեհալուր արտադրութեամբ մը, որ պատկանաւոր կը հրամայէ:

Իսկ մեր շուրջը, մօտիկ, փոշիի նուրբ խաւով մը աղտոտուած խոտերը իրենց աստղա կառուցութիւնը կ'որոշեցուցած են, հետզհետէ զեղնելով, թուրնալով ու մեղմելով:

Երկայն ճամբան փոշիներուն մէջ կայտառ ու գուռեր արտադրողներ կը տալու լուրջ, շղուտ սրտով մը ինտրօպրիմը բարձրանալու եւ սառնանելու համար կ'ապրուին մէջ: — Օ՜, արտայա մը ըլլալու ինձար տեսնաւք աւելի քան երբեք մարդուն սիրտը կը լցնեն, մարդուն որ յաճախ իր ատած ու շրթնած կենցաղէն պարզի բան մը չուզեր փոխել անկողնօրէն:

Հիմա աղիւններն ենք:

Ամբողջ ընտանիքներ, մեծով պղծախիւներով, խաղողի գոգած են, ու իրիկուան Էմիլին հոն կ'ընեն:

Ուստի արդէն կը վերադառնան հետ: Երիտասարդ գործաւոր աղիւններ խումբ խումբ ետ կը դառնան իրենց աշխատութեան, հրապարակ մեղկութեամբ ու պլորով թաղ թաղաւածքով մը, անխնայ բայց ոչ անախնայ հազուադէպ շատ աւելի աղէկ գոշակեղ կուտան իրենց ծածկած մարմինը բոլոր առաւելութիւնները: Կ'ենեն, իրենց զուլթ ունենալով բաւական բոժոժներու ահագին ծրարներ ու խուճեր, նոյնպէս յոյժած թաղաւածքով տուն կը դառնան:

Անա ծերուկ զաւթէն, զուլթ իր գաղափարներուն պէս թանձր թաղիկով մը պլորած, բրիլլ ուր, եւ իր անօրեայ չոր ու ցամաք հացը պարունակող տապալիկ կոնակը զարկած, համաշխարհային գաղափարներուն տուն կը վերադառնան ի մեծ գոհունակութիւն ծերուկ հանիին որ տանը սեմին վրայ կ'ընկած, «աղբերը կտալէ հիպոքրատով մը լցնելու», կանաչ ու կոպտիտ բաղերը զիւրկով: Իր փրիւտփային կը սպասէ, անփոյթ անտառներ զիւրկով իրողը իրարու ետեւէ վազվաժող զգարողական տղաքները:

Էլ մը նիհար, օսկորները ցցուած, մարմը աղտոտ, մազերը զազրելի ու կիսաթափ, խոշոր ակնաչները օտակ ապուշ մը կ'աւան, արմար աղբերը կէս մը բաց կէս մը զոյց, զանդաղ ու թմբած թաղաւածքով կ'երթայ, քաղաքի համար ամէն վայրկեան աղեղանին օտակալի հարուածներուն սպասելով:

Եւ բոլոր այս գիւղական պատկերներուն ու կենցաղին մէջ կը կարծես զգայ հին ու բարի ժամանակներն ու նահա-

պետական կեանքը ինչեցեղ բան մը, որ դասականութիւն կը բուրէ:

Արեւը ընկղմած է արդէն հեռաւոր լեռներու ստուերներուն ետեւ: Ալ դաշտը մարդ չէ մնացած: ԿԱՐՕ

ՄԵՐ ԻՆՔՆԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՎԻՆԵՆԱ, 4 սեպտեմբեր

Մեր ընկերութեան զլխաւոր թերթներէն մին է ինձի համար շատ շատերու պատշաճ անգիտութիւնը որ շիդերու կը դաշին: Մայրաքաղաքացի հայուն լաւագործ մը կարծելով ինքնինքը, բարձրէն նայելով անոնց վրայ որք Պոլսոյ երկինքին տակ ծնելու բաղձը չեն ունեցած:

Քանիներ անգամ հող սա ղեռ ունէք թուր չի մագոտած լեռներէն, որոնք իրենց մտքի մէջ գոյացուցել էին թէ՛ ապառնի՛ իրենց օր մը մեծ մարդ ըլլալ կոչուած էին քանի որ մայրաքաղաքացի ծնել էին: Եւ... մայրաքաղաքի կեցողութեամբ մը, բարեւ մը առ, երկուս մաքուր եւ կոկիկ նախադասութիւն ըլլալ ըլլալ զիւրկը շատ նորոգ չուներեղ այս մեր պատիկ եղբայրները անտանելի էին: Թըպտոյի՛ այդ թարմ հասակէն սկսած, անհիթ եւ անաղիւ, մէկ երկու հատ ճանչցայ Գեղարուեստից վարժարանին մէջ, լաւանապատան, դատարկ զուլթներ որոնք ուրիշ բան գործ չուներին բայց եթէ անվայրկ անունները տալ կենարացի Յարութիւնին, Էրզրումիցի կիրակոսին, զանոնք Դաւիթ անուանել եւ չափաւոր չը պատկառիլ ղեռ երբ ամառվելի մըրցուցութիւններուն մէջ համեմատ եւ խնդհաւառացիք մրցանակները կ'առնէին եւ այս Դաւիթները սրտապատուած դատարկ ձեռքով տուն կ'երթային եւ մէկ մըն ալ կ'ընէին ինչ-ինչ չէին չէին իրենք:

Ընթերցող, կ'ենթադրեմ թէ կը հասկընաւ որ անիրաւ ըլլալ չեն ուղեր. եթէ մէկին բանկիւ, անապարած կ'ըլլաւ. կայ որ ըսեմ:

Ես Պոլիս եղած ժամանակս զիտեցի որ մայրաքաղաքացի այն պատանի եւ երիտասարդներն էին մասնաւոր յանձնապատասխան անունները ըլլալու աստիճան որոնց հայրը կտոր մը հաց ունէր պապանով եւ ձեռքը զիւրաւ կ'երթար բնաբան — ինչպէս կ'ընէ ժողովուրդը: Աստուծոյ էին որ, թոթովախոսութիւններէն սկսած մայրիկին չէին (որով օրով էր զիւրեք իր չղիտմ ինչ) կանչները լրցուած, ասպանով համոզուած գոյացուցել էին, որ իրենք անպատու Դաւիթներ էին: Եւ քանի որ անպար մահախոսութիւնները, Երեւոյթը անմիջապէս պիտի ըլլայ եթէ անոնց ըլլիլը աղբի չը դարձնէին շատ մը ուրիշ հասակակիցներ, որոնց հայրը օրը օրին չարաչարեղով երկու ծայր մէկ չէր կրնար բերել: Աստուծոյ անգամ եւ բնաւ վերադառնալու չափով ծիծաղելի եւ հպարտ էին: Եւ ասոր պատճառներն ալ դուք ինձ չափ գիտէք:

Նայեցէք ձեր շուրջը քանի հատ իրաւամբ Դաւիթ որ տեսնէք մեր աղբիւր, որ ծնունդով մայրաքաղաքացի է, նա անպատուան եղբ օրերու չիւրեղն անցած մարդը մը օրդին է: Բացառութիւնները թող իրենց տեղը կենան, — Երբեք ի վեր այսպէս: Այն օրէն ի վեր որ մայրաքաղաքացի հայ կայ, որուն դարեւ ի վեր այլապէս չեն ընկնելու զաւակները, հազիւ թաղային վարժարան մը բոլորած, պատիկ, պատիկ, մանրադասական մըլիկին մը պէս, բայց իրենք գիտենք մէկ մէկ փիլի կարծելով ոչ ոք իսկ այն ժամանակ երբ հակադասութիւն մը չէին: Աշտարակին վրային վրայ նայող մըլիկին պէս որ կ'անալիզէ վարդ դաշտին մէջ կեցող ձին:

Կ. Պոլսոյ գեղարուեստից Կ. Վար-
ճարանը 5 տարի ուսանող եղած ասանկ
150-200 հոգիէն աւելի երկրամասերը եւ
պատմականներ, թուրքեր, լոյսներ, հայեր
մասնաւոր՝ եկան գրեթե անշահեալ
համար, Աստուծոյ շատերը այսպէս թէ
այնպէս որ եւ մասնաւոր դասատուէ մը
քիչ մը խաղաղութիւնը եւ միտքը դրել
էին որ անպատճառ պիտի զարմացնէին
բոլորը, Տնօրէնութիւնը առանց այլ եւ
այլի՝ կը դնէր այդ ուսուցիչները նախա-
պատմական դասարան մը՝ տալով ա-
նոց ձեռք կտոր եւ ասելու եւ թերթի մը
թուղթ որ ուղղի գրագիտական գործը
քաշել սովորելու, Շատերը երկրորդ օր մըն
ալ չենքան դրողոց, Անոնք որ բռն
կերպով ունէին այս հիւանդութիւնը,
ինչպէս ըսի՝ երկրորդ օր մըն ալ չենքան,
անոնք որ համեմատաբար նուազ հիւանդ
էին զանազան տեւողութեամբ ժամա-
նակներով եկան վարժարան բայց երեք
վից մօտէն աւելի, « Պէ արպար »,
ասանկ մասնաւորութիւն կ'ըլլայ, Եւ
թրքերու տարի աշխատիմ, միւսին թէլէ-
մաքէն իւղանքի դասեր առնեմ ալ,
սորդամ, հոս եկածիս պէս, ինքն ինքն
«այս բէն դիմէն» պաշտպանեմ, խնդ
չեմ որ ես անանկ վախիթս պօշ տնցու-
նեմ քեզմարով չիտակ չըզը քաշելով »,
եւ գիտցին այս ողորմելիները, ո՞ր, չեմ
գիտեր, միայն թէ զեռ մէկը չեղաւ այդ
քաշմով ուսած գրականներէն որ թէլէ-
մաքէն եղունգը արժող բան մը ըլլար
գտնէ :

Կ. Պոլսոյ գտնուած ասանկն հուսկ
ամսաներուն էր, երբ օր մը Վոսթրոյի
գիւղերէն մէկուն մէջ հաստ մը ճանչցայ
այս արկիւնէն զոր ալ կարելի էր հետա-
ցաւ համարիլ :

Երեք ամբաստնեղացած էին խոսակցի
մը դէմ որքան այդ փայտի կտոր մայրա-
քաղաքացիին հետ որ քաղաքապետութեան
ամենատարրական պայմաններուն ալ ան-
տեղեկ՝ ամէն անգամ որ բնաւը բանաւ
մի անհիմնութիւն է կը փոխէր, Երբ
խոսեցաւ որ հինգ տարի Կ. Գեղարուեստից
վարժարանը երթալու որոշումովն էին
(ինչպէս կ'ըսէին ինք) ունեցել էին, ալ
տեսնելու էր իր ինքնաւոր արուեստա-
գետի մեծ կարողութեան վրայ լիապէս
վստահ, հասարակ մարդու հպարտութեան
ծիծաղելի փրօնածութեամբ անշուք կեր-
պով տարածուած թիկնաթոթի մը մէջ,
թեւերը յեղանկերու վրայ ընկած, գլուխը
մէկ մը պատուանակին կողմը մէկ մը զէպի
դուռը դարձնելով եւ վերապայցիկ նա-
րուածքներով բարեհաճեցաւ արգաստանքի
հաշիւին մը տալ իր ապուշ գործողու-
թեան եւ ինքնահաւանութեան խնդրող
չնչախն եւ « կը մեղման յէւ » ք ծանակ
չեմ է լուսնայնէր է » ըսաւ, Այո՛,
կարծեցի թէ կը խնդրուէին այս խոսքին
վրայ, եւ նստած տեղս տորոտեղ շար-
ժուաներ ընելով կը նայէի չէն ու շող
ընկերոջս որ զիս տարած էր ասանկ յի-
մար ծանօթութիւն մը ընելու համար եւ
ինքն՝ երկաթաբաղ ընկի մը բովանդակ
անտարբերութեամբ՝ շնորհակալ պատու-
հանէն դիմացի տան աղուսը տղիկներուն
հետ կը լաղակրատէր, թողնելով զիս դը-
ժովքի մը մէջ ուրիշ չէի գիտեր ինչպէս
պիտի :

Վերջապէս, վրայ եկաւ նոր այցե-
լութիւն մը եւ ես ընկերոջս հետ կեր-
պով մը դուռն ելայ այդ ներկայութիւնէն,
Անգամ մը լիողոցին մէջ, լայն, խոշոր
չուռ մը քաշեցի նստի, ապա ամէն ան-
գամ որ յիշեցի այդ ծանօթութիւնը, արը-

տողին ցաւեցայ եւ զգուշացայ չի հանդի-
պիլ այդ « մեծ կոյտ » արուեստագե-
տին, որուն հոգեկը գեռ իր գիւղին աս-
մաններէն անդին չէ անցած :

Օր մը Եւրոպայի քաղաքի մը մէջ հան-
դիպեցայ հայ աղուսաւոր մը զուգին,
Ստա հայրը արեւելեան հեռաւոր գաւա-
ռի մը մէկ գիւղէն Պոլսոյ եկած եւ ինք-
նօգնութեան եւ աշխատաւորութեան շը-
նորհիւ այսօր շատանց ի վեր է որ անկե-
րեւ դիւր մը չինածէ : Որդին հօրմէն
ժառանգած է մի միայն հայր բարեբաղու-
թիւն, բայց այնքան ունայնամիտ օրքան
գուցէ զեռ շատապաշտեցիներն :

Ասոր կ'ըսեն հասարակօրէն « գիւղէն
զարձաւ քացալ » օր բարի կ'ըլլայ, ա-
յնքան պաշտեցի աւելի պիտեցի, Այս
տիպին առաջին անգամ չէր որ կը հան-
դիպէի, Նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ եղած ասե-
նու քանի քանի անգամներ պատահեցաւ
ինձ հակաճառելու այս արկիւն մէկ ու-
րիշ կերպին հետ որ երկու երեք պարտէ
ի վեր հող հաստատուած եւ բարոյակա-
կամ ներկական ակնբերելի դիւր տէր ե-
ղած անձեր էին, եւ որոնք, պաշտպան-
ուելու համար, (արձակումիս դէմ զոր
արդարացի կը գտնէի) բայց կարճ կա-
պելու համար, անմիջապէս ասով կը
ընէին իրենց զաւառացի զեռ ոչ շատ հե-
ռաւոր ծագումը եւ իրենց վրայ չէին
աւելնէր ամբաստանութիւններ : Այս նը-
կարագրի փճացածութիւն է, մինչեւ իսկ
ստորութիւն իրենց թէ կ'ուղէր Արդար գո-
նել ամբաստանութիւն մը եւ ապա վը-
րայէն նետել դայն եւ իր պաշտպանութիւն
գաւառացի ըլլալուն համար կարծիք թէ
տօկուն նկարագրի կը շարունակէ իր
մէջ եւ անանկ դիւրեւ եւ ամեն կերպով
չքննադատել, այս ամենը փճացածութիւն
կարելի է անուանել, ուրիշ բոլոր յունիմ
եւ կարծեմ թէ անկաւ չեմ, վասն զի
այս մարդիկ իրենց մայրաքաղաքացիու-
թիւնը կամ մայրաքաղաքացիները յաղի
կամ անյաղի կերպով պաշտպանելու
փորձ մըն ալ չէին ուզեր ընել. անտիւր,
պողած, աստեղ, եւ ասպարախ տ իրենց
արդի քաղաքացիներուն նկատմամբ՝ Ը-
ռածներս իրաւացի թէ անիրաւ կը թո-
ղուին որ ըսեմ իտալացիք այս կերպ ի-
րենց գոյնը եւ նկարագրի կորստած
մարդոց համար կ'ըսեն « ni carne ni pesce »
« ո՛չ ձուկ ո՛չ միս » այսինքն երկուքին
մէջ տեղ բան մը որ իսկական անու-
նէն :

Արդ դառնալք մեր ոչխարներուն :
Այո, օր մը խոսակցութեան մը միջոցն
— եւ պատշաճութիւններու վրայ էր խոս-
քը — ինչեւ աղուսաւորներն որդիք Ը-
ռաւ հպարտ չնչուով մը, « Եթէ իմ ա-
տիճանին յառաճի յարգական տիրոջը չի
գրուի ինձ օւղուած նստակի մը վրայ,
անմիջապէս ցրուիլին կը վերադարձնեմ
դայն եւ չեմ ընդունիր իրեւ իմս : »

Այդ պարունը թէ օտար մը ըլլար
կա՛մ անտարբեր պիտի թողար զիս կամ
շատ շատ պիտի արգահատէի վրան, բայց
հայ մը ըլլալուն համար « ի խորոք արտի »
ցաւեցայ, Սա առանց տեսնելու տա-
ռախալի 2 տող հայերէն չէր կարող դը-
րել, ոչ մի լեզու գիտէր, ոչ մի ար-
ուեստ կամ արհեստ ունէր, եւ աղուսա-
ւոր բարի հայրկը՝ մինչեւ 25 տա-
րեկան հասակը դիւրը մեծցնելէ յետոյ
ինչպէս կը մեծցնէին վարունք մը կամ
դղում մը, 25 օսկի կը զըկէր ամսական
այդ զեռ 25 անգամ վաստիկ չըլցող

որդուն որ 5-րդ ըլլայ : Նա կ'ուսէր,
կը խմէր եւ կը պառկէր : Ուրիշ, ուրիշ
չկայ :

Թող ես ըլլամ եթէ կ'ուզէք աշխա-
րհա ամենէն ոչինչ մարդը. բայց այս
յատկութիւնները ունեցող մէկը երբ վե-
րը յիշածիս պէս կերպով կը խօսի, այն-
պիսի մարդու մը ներկայութեան, որ բո-
վանդակ Եւրոպայի պատեղէր, որ թէ՛
իր երկրին մէջ եւ թէ անկէ դուրս բար-
ձր պաշտօն մը ունի, որ պաշտպանութիւն
օրէն սկսած պետական ամենէն բարձր
ստորագրութեան ասացած եւ պաշտօններ
վարած մարդու որդի, որ իր երկրին խոր
հմուտ եւ անով նշանուոր գրող, անկէ
գաւա երեք եւրոպական լեզուներ դը-
րութեամբ խօսելով եւ գրելով (ճշմարիտ
ոչ աւելի ոչ պակաս) եւ աշխարհիս խո-
նարհագրէն աւելի էր, է՛հ անանկու բան
էր այնքան յատկութիւն դիւր եւ արժա-
նիքի քով յոխորտացող այդ պղտիկու-
թիւնը, այդ դատարկ ծակ գէտուն : Այ-
նըպէս բարի հային որուն կեանքը
ինքնօգնութեան քանակի օրինակ մըն է
այս տղան քանի մը քաղաքներ պտուղ-
նելէ յետոյ յուսահատ ետ կանչեց եւ չը
գիտեմ « յետոյ » ն :

Մայրաքաղաքացի ընթերցող սիրելի
աղակցիկներս, մենք իրարու հայրերով
գիրար թշնամանելով եւ տալով մէկը-
մէկու չհաւանելով չէ որ պիտի կրնանք
զարգանալ եւ զարգանալ : Այս մէկ եր-
կու տիպերը երբ կը ներկայացնեն ընա-
նակ ընկ ընկ թէ բոլոր մայրաքաղա-
քացիները ասանկ են, քաւ լիցի, բայց
գուցէ, կամ չիտակը ձեռքէ անտեղ որ կը
հասնան զիս, մէկէն պիտի ընդունին
դժբաղ ճշմարտութեան գոյութիւնը :
Որ ասպարէզի եւ ինչ դասակարգի ալ
պատկանիք մի մէկէն առաջ բերէք քա-
ւի մը բացատրութիւնները, աշխիւ օգոս-
կար վերջապէս օրօտիքի տէր անտա-
նետուն, որոնք ի հարկէ միշտ պիտի զըտ-
նուին : Ով որ այս յօդուած կարդալու
պատելը կ'ընէ ինձ, ես կը խորհեմ ան-
կէ որ պահ մը կանդ առնէ կամ մտքով
չընի կամ աչքին տուել երբէ չարէ իր
ճանչած զեմքերը, եւ այդ շարքին մէջ
թեքեւեւութիւնը քանակներէն, թու-
ցիկները, իմարները մեծ թիւ մը պիտի
կազմեն, եւ մտածեցէք, մարդը յետ յետ
գնացէք եւ պիտի տեսնէք, թէ արդեան
ողորմելի մեր արեւմտակցներու ամենուն
ալ զոնէ պապը կերպով մը օրինակելի
անձնաւորութիւն մըն էր եւ երկու պորտ
բաւական եղած է այլապատեմութեան մէջ
գնել ազնիւ եւ պատուական սերունդ մը :
Ինչ մը լրջօրէն ուսումնասիրեցէք յկա-
րագրի այս տակերին պատճառները,
թորմանեւ արգասիքը սոսկալի է :

ՀԱՅԵՐԵՆԻԻ ՕՐԱՏՈՐԵՐ

ԿԻՐԱԿԻ. 1893. ՍԵՊՏ. 191 (ն. 8)
ՀԱՅԵՐԵՆԻԻ ԳԵՂԱՐԱՐԱՆԻ ԶԱՆՈՒՄ
Հոտ. 10. — Տարեկան Թուական. Թ8թ
1342. — Թուական Հիշելիք. 1314. Թեղել. Է-
վէ. 21 — Յիշելիք Թուական. 1309. Իււլ. 17 :

ԿԻՐԱԿԻ. ԳԻ Բարեկեան վարդապ
ետին :
ՊԱՏՄԱԿԱՆ. 1818. Մահ երեսուցի
Թեոֆիլ. Պարտիզանին :
1841. Պարտիզանին Պարտիզան Զա-
րաւոր, եւ նստաւ Պարտիզան Աստուած-
տունը Երեւանի մէջ :

ԵՆՈՐ ՕՐ — 6-11

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՍԼԻԿԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Սելաւորքի հանդէս տեղի ունեցաւ
ուրբաթ օր Համալսարանի մզկիթը ուր գը-
նաց Վեհ. Սուլթանը բաց կացողը եւ
ուրբաթի աղօթքն ընկէ յետոյ վերա-
դարձաւ Երեւանի կայսերական պալատը :

Պալատի կից հիւանդանոցին մէջ ներ-
կայ էր Աւստրիոյ դեսպանը իր առաջին
թարգմանին հետ :

Մասնաւոր Արկիդ օրահին մէջ կը
գտնուէին Խոսիոյ հիւպատոսն ու դը-
հիւպատոսն, Սելաւորքի ֆրանսիական հիւ-
պատոսն ու իր կինը, Անգլիոյ խորհր-
դարանին անդամ Պ. Ալէն եւ իր կինը
Տըթ. Շաթթմէս եւ բազմաթիւ օտար-
աղիք զբօսաշրջիկներ :

Վեհ. Սուլթանին տեսնկապետ էին
պէյ կայսերական բարեւեներն հաղորդեց
ներկաներէն ոմանց :

Վեհ. Սուլթանին տեսնկապետ էին
պէյ կայսերական բարեւեներն հաղորդեց
ներկաներէն ոմանց :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ'ըսուի թէ Երուսաղէմի Տ. Յա-
րութիւն Պատրիարք ամուսն վերջը
Պոլսէն պիտի մեկնի իր պաշտօ-
նատեղին Երթալու :

— օ —

Պողոս Բէկ Լալայեան իր հան-
դուցեալ եղբոր Սմբատ Լալայեանի
յիշատակն յաւերժացնելու նպա-
տակով բազմաթիւ նուիրատուու-
թիւններէ գատ, վերջերս երկու
նպատու-Թողակ հաստատած է հա-
մալարանական ուսանողներու հա-
մար : Թողակաւորները աւարտած
ըլլալու են դասական գիմնազիները,
Լ բժշկական ճիւղը մշակելու մտա-
ղիւր, այն պայմանով որ համալ-
սարանն աւարտելէն ետքը երկու
տարի դործեն հանդուցեալ ընկի
քաղաքին Շամալիի մէջ :

— օ —

ՀԱՆԴԱՆԱԳՈՐԾ 5 ՄԵՃԻՏԻԵՆԷ
« Հայերէն » շաբաթի համար բացած էր
հանգանակութիւն մը որ առաջին օրը ար-
տադրեց 5 մահաւ. Մեքէն անկախ պատ.
ճաններով զարգեցողները այդ հանգանա-
կութիւնը : Գոյացած սոյն գումարը այս-
օր յանձնեցինք Գալիֆեան Որբանոցին
մօր, Երանուհի Մայրապետ Յովհաննէ-
սեանի օրպէս զի նախորդներուն նպատա-
կին համեմատ գործածէ այդ գումարը :

ՀԱՅԵՐԵՆԻԻ ՕՐԱՏՈՐԵՐ

ԿԻՐԱԿԻ. 1893. ՍԵՊՏ. 191 (ն. 8)
ՀԱՅԵՐԵՆԻԻ ԳԵՂԱՐԱՐԱՆԻ ԶԱՆՈՒՄ
Հոտ. 10. — Տարեկան Թուական. Թ8թ
1342. — Թուական Հիշելիք. 1314. Թեղել. Է-
վէ. 21 — Յիշելիք Թուական. 1309. Իււլ. 17 :

ԿԻՐԱԿԻ. ԳԻ Բարեկեան վարդապ
ետին :
ՊԱՏՄԱԿԱՆ. 1818. Մահ երեսուցի
Թեոֆիլ. Պարտիզանին :
1841. Պարտիզանին Պարտիզան Զա-
րաւոր, եւ նստաւ Պարտիզան Աստուած-
տունը Երեւանի մէջ :

ԵՆՈՐ ՕՐ — 6-11

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՍԼԻԿԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Սելաւորքի հանդէս տեղի ունեցաւ
ուրբաթ օր Համալսարանի մզկիթը ուր գը-
նաց Վեհ. Սուլթանը բաց կացողը եւ
ուրբաթի աղօթքն ընկէ յետոյ վերա-
դարձաւ Երեւանի կայսերական պալատը :

Պալատի կից հիւանդանոցին մէջ ներ-
կայ էր Աւստրիոյ դեսպանը իր առաջին
թարգմանին հետ :

Մասնաւոր Արկիդ օրահին մէջ կը
գտնուէին Խոսիոյ հիւպատոսն ու դը-
հիւպատոսն, Սելաւորքի ֆրանսիական հիւ-
պատոսն ու իր կինը, Անգլիոյ խորհր-
դարանին անդամ Պ. Ալէն եւ իր կինը
Տըթ. Շաթթմէս եւ բազմաթիւ օտար-
աղիք զբօսաշրջիկներ :

Վեհ. Սուլթանին տեսնկապետ էին
պէյ կայսերական բարեւեներն հաղորդեց
ներկաներէն ոմանց :

Վեհ. Սուլթանին տեսնկապետ էին
պէյ կայսերական բարեւեներն հաղորդեց
ներկաներէն ոմանց :

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԻԻ
(Պաշտօնական)

Ուրբաթ աղաւթի հանդիպում վերջ
վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ մասնաւոր
ուղեգրութեան ընդունելու Ն. Կ. Վեհա-
փառութեան եւ Առաքելական Թագաւո-
րութեան դեսպան Բալիլիի Պ. կոմար :

— օ —

Գ Ա Ն Ձ Ը
Լ Հեւր-Կո հետեւեալ տեղեկութիւն
ները կը հաղորդէ Մարկիէի գանձալիս հի-
մալուան վիճակին վրայ : Տասանորոշե-
րու տուրքն սկսած է հիմա եւ ելմտի
նախարարութիւնը արդէն գտնւած է
200,000 օսկիի մօտ գումար մը : Նմա-
նապէս տրամադրելի է Պանը Օթոմանի
հետ կնքուած վերջին պայմանագրին հա-
մաձայն 200,000 օսկիի գումար մը : Ա-
ստուցմէ գտաւ Թէմալիի փոխառութեան
գործէ 500,000 օսկիի գումար մըն ալ
կրնայ գործածուիլ երբ ուզուի :

— օ —

Թ Ի Յ Թ Ի Գ
Երկրագործական նախարարութեան
կողմէ Մեծ-Եղարցուցութեան տրուած
տեղեկագիր մը կ'ըսէ թէ Բէլլիէի ար-
տադրութիւնը ամէն կողմ շատ լաւ է,
Միայն Գալիֆեանի գաւառին մէջ վեր-
ջի ատեններու քիչ մը պահած է : Տեղե-
կագիրը ցոյց կուտայ այն միջոցներն ո-
րոնցով կարելի է զարմանել այս վի-
ճակը :

ԱՆԴԱՐՈՅ ԴԵՍԱՊԱՆԸ

Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր
Քար Յորտ որ արձակուրդով Լոնտոն
կը գտնուէր Պոլսի պիտի վերադառնա
Մարտիկայէն եկող առաջիկայ չորեքնա-
ւով, Գաւառ եւ չորս ժամուան քարտն-
թիւան ընկէ ետքը չորեքնաւը կամ շա-
բաթ իրկուս կամ կիրակի առաւու Պոլս
կը մտնէ :

— օ —

Ֆ Ի Լ Օ Ր Ս Ե Ր Ա

Կայսերական իրաւունքով յանձնախումբ
մը կազմուեցաւ ներքն ուսումնասիրելու
համար Ֆիլոզոֆիան եւ անոր դէմն առ-
նելու միջոցները, Այս յանձնախումբը որ
պիտի գումարուի երկրագործական դրա-
մատան մէջ, կը գտնուի ընդ երկուս
հոլթեմա երկրագործական նախարար
Սէլիմ էֆէնտիի : Անդամներն են երկրա-
գործական դրամատան տնօրէն ճէմալե-
տին էֆ., պետական խորհրդի անդամ
Բոնեթեան իրաւաբանութեան պաշտօնատար
Նուրի պէյ, երկրագործական նախարա-
րութեան մասնագիտական դեւանին տն-
օրէն Երամ էֆ., կրթական վարժարաննե-
րու տնօրէն Ազիլ պէյ, Հանրային Պարագի
վարչութեան նախագահ Պ. Պէրժէ եւ
տնօրէն Պ. Նոպլէ :

— օ —

ՍՈՒԲԵՇԵՆԻԷ

Վեհ. Սուլթանին համաձայնով Սիմեյ
խանի մէջ հաստատուած յանձնախումբը
որ պիտի ուսումնասիրէր Եւրոպայի
արհեստը բարեյաջող պայմաններու մէջ
մտնելու միջոցները, աւարտեց իր ա-
ւատութիւնները :

Բ. Դրան մատուցուած տեղեկագիրը
հարկ կը տեսնէ որ նոր գումարներ յա-
կանան եւ գործածութիւն յանձնախումբին
ցոյց տուած եղանակներուն համեմատ :

— օ —

ՍՈՒԲԵՇԵՆԻԷ

Վեհ. Սուլթանին համաձայնով Սիմեյ
խանի մէջ հաստատուած յանձնախումբը
որ պիտի ուսումնասիրէր Եւրոպայի
արհեստը բարեյաջող պայմաններու մէջ
մտնելու միջոցները, աւարտեց իր ա-
ւատութիւնները :

Բ. Դրան մատուցուած տեղեկագիրը
հարկ կը տեսնէ որ նոր գումարներ յա-
կանան եւ գործածութիւն յանձնախումբին
ցոյց տուած եղանակներուն համեմատ :

— օ —

ՍՈՒԲԵՇԵՆԻԷ

Վեհ. Սուլթանին համաձայնով Սիմեյ
խանի մէջ հաստատուած յանձնա

ԴԱՏԱՐԱՆ

Սիւլիմանիյէի Իսմայիլ Մանուկ
անուն անձը անվայել խօսքեր արած ըն-
տանի համար դատաւարութեան Սրբա-
պի մէջ բերորդարեցութեան :

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԹՂԱՏՈՒՆԸ

Ղալաթիոյ թղթատան անուակէն
պատկառ զուգարին համար ամբաստա-
նուող անձերու հարցաքննութիւնները
վերջացան . տեղեկագիրը պիտի մատու-
ցուի պետական խորհրդին որ պիտի դատէ
ամբաստանեալները :

ՏԻՔԹ. ՇԱՆԹՄԵՍ

Մանթիկէի կը տեղեկանայ թէ՝ Տիքթ.
Շանթմէի միանգամայն պաշտօն տոր-
ւեր է քննել բժշկական պարտաւորին
կազմակերպութիւնը եւ հարկ դատած
բարեփոխութիւններն առաջարկել :

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈԼԻՍ

(Պաշտօնախոս)

Երեկ ժամը 7-ին մինչեւ այսօր (ուր-
բաթ) ժամը 7-ին իւրականութիւնները
մէջ ո' եւ զէպը չպատահեցաւ : Միայն
իւրականութիւն մէջ մէկը մեղաւ անդի բո-
նուողներէն : Նոր զէպը մը պատահեցաւ
Խաչիկ :

ԳԱՒԱՌՆԵՐԸ

Իւլիս . ուրբաթ ո' եւ զէպը չէ պա-
տահաւ անդի բոնուողներէն 1 մեղաւ :
Սովորական հիւանդութիւններէ 10 մեղ-
անդ :

Տեխնիկ . 2 զէպը պատահեցաւ , մե-
ղայ :

Պաշտօն . հինգշաբթիէն ուրբաթ 1 մեղ-
անդ :

ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ

Հոնգիւր . ուրբաթ 25 բռնուող , 7
մեղանդ :

Պաշտօն . Շիրազի մօտ Հարդէն
80 բռնուող :

Մեղաւթ . 40 մեղանդ մէջ (մինչեւ
ուրբաթ) 5 բռնուող 12 մեղանդ :

ԳԱՐԱՆԹԻՆԱ

Սեպտ 16/28-ին սկսեալ երկաթուղիով
թուրքա եկողները փոխանակ 3 օրուան
5 օր քարտէսով պիտի պահեն ի Մուս-
թաֆա-Փաշա արեւելեան Բուսնիկի գր-
ծին վրայ , եւ ի Զիլիֆէ Սէլանիկի
գծին վրայ :

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայ . Թաւիշ-Երեւան տնօրէն Համտի
պէ՛լ երեկ տուող Պոլիս վերադարձաւ
Երազայէն :

Գաղթականներ . Ռուսական Օւլէ եւ
Ձեւընէ-Լիւրիսները Գաղթի առջեւ
իրենց օրինակեան քարանձախներէ վերջա-
ջուցած ըլլալով նաւահանգիստ մտան :
Այս չղեկաւորութեան մէջ կը գտնուէին
նաեւ իւրիմէն եկող 56 գաղթական
որոնք չղեկաւոր փոխադրուելով զըր-
կընցան Անատոլիա :

ԳԱՒԱՌՆԵՐԸ

Սեպտ . ամբաստանողի ամբաստանե-
լիկութեան հետեւեցող շատ զէպ եղած
ըլլաւ : Սիւլիմանիյէի երկրագործները կա-
ռավարութեան միջոցաւ դիմում արած են
երկրագործական դատարան օրպէս զի
Սիւլիմանիյէի մասնաճիւղը հարկ եղած չը-
պատան ընէ իրենց , առաջիկայ սեպտեմ-
բերին համար :

ԴԵՍ ՈՒ ԴԵՆ

ԿՈՅՐ ՍԷՐԸ

Անցեալ հինգշաբթի օր Պաշտա-
բէնի մէջ տեղի ունեցաւ նուագա-
ծու Պ. Ժան Նոսթրալի ամուսնու-
թիւնը օրիորդ Էտիէն Տրաքի-
հիտ : Երիտասարդն ալ աղջիկն ալ
կիւր են . պատուակալ երիտասարդ-
ներն ու օրիորդները , ինչպէս նաեւ
վկայները կոյր էին Տեսարանը եկե-
ղեցիին մէջ , ահագին տպաւորու-
թիւն կը ձգէր :

Արարողութեան յետոյ մեծա-
պէս զուարճացան սակայն : Մեծ
հայրերով մը և պարահանդէս մը
տեղի ունեցաւ :

ԿԱՐԱՆԻՐ ՀԱՄԱՐ ԵՐԸ

Բրուսիոյ հաշուակալութեան ատ-
եանը երկրին ընդհանուր հաշիւնե-
րը քննած ժամանակ՝ վերջերս լու-
սարանեց կարևոր խնդիր մը : Սրա-
միտ ատենակալները հաշիւները
պարզելով տեսան որ դաւաճողուն
քաղաքի մի մէջ , երկաթուղիին
միջնաբերդին կատուն օրը 3 ֆէնի-
կի (25 փարա) կաթ կը խմէր , մինչ-
դեռ ուտելիքի միջնաբերդին կա-
տուն՝ օրը միայն 3 ֆէնիկի կաթ
կը խմէր : Տեղւոյն հրամանատարէն
լսեցաւ ատենակալի պահանջներով
պատասխանեց . « Երկաթուղիի միջն-
աբերդին կատունի կերած մուկերը
շատ նիւրի են , որովհետեւ կաշիի
կտորուանքով միայն կը սնանին , ուս-
տի այդ կատունի շատ կը տրուի :
Ընդհանուրապէս , ուտելիքի միջնաբե-
րդին կատունի կերած մուկերը շատ
պարարտ են , եւ քիչ կաթ կը տրուի
անոր : Ասկից տուա՛յ եկած է այդ
տարբերութիւնը » :

Ատենակալները , հանդարտ խըղ-
ճով , կրցան շարունակել իրենց աշ-
խատութիւնները :

ՀԱՏԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԸ
Անցեալ ուրբաթ օր Պերլին մէկ
եկեղեցիին մէջ տեղի կ'ունենար խո-
հարարի մը կրօնական ամուսնու-
թիւնը կնոջ մը հետ որուն հետ
տասնեւչորս տարի առաջ կարգուած
է քաղաքային կերպով : Պատկա-
շալութեան յետոյ , այդ միութեան
սերած ութ տղաքներուն մկրտու-
թիւնը կատարուեցաւ :

Խոհարարը 68 տարեկան է Եւստ
որոշում տուող մարդ ըլլալու չէ :

ՀԱՏԱՐԱՐԱՐ ՄԻ ԸՆԴԱՐ

Նիւ-Եորքի նահանգին մէկ դա-
տարանին առջեւ հետաքրքրաշարժ
դատ մը տեղի ունեցեր է : Ֆիլիք Լ-
պրէլ անուն մարդ մը , որ դրան մը
ականջ գնելով մտիկ ըրած է ներսը
տեղի ունեցած խօսակցութեան ,
դատարանութեան 750 ֆրանք
տուգանքի , եւ , երբ չվճարէ , երե-
սուն օրուան բանտարկութեան :

Թէպէտ եւ հարուստ է , Պ. Լպրէլ
չուզեց վճարել տուգանքը : Վերա-
քննութեան պիտի գլմէ եւ կը ըս-
պառնայ դատ բանտը զինքը դատա-
պարտել տուող անձերուն դէմ :

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈԼԻՍ
(Սեպտեմբեր 18)

ԸՆԹԱՏՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՅ
Երեք ամիս Լուսնի դրաց 109 35
Բարեկի 23 02 1/2

ԲՈՒՍՈՒՆԵ
Երեկ ամբաստանողներու 24 10
Երեկ երեկոյ քաղաքացիներ 24 8

ԹԱՎԱԼԱԹԱՐ ՕՍԹԱՆԻԷ
Երեկ երեկոյ 87 —

ԸՆԹԱՏՔ ԱՐԺԱՎԱՐՈՅ
Փոխանութիւն Սեպ . Գ. Բ. 54 12
Սեպ . Գ. Բ. 34 —
Սեպ . Գ. Բ. 23 35

ՎԱԺՆԵՑՈՒՄ
Իւսկի երկաթուղի 89 3/4
Իւսկի երեկոյ քաղաքացիներ 5 75
Իւսկի 16 25

ԸՆԹԱՏՔ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ԴՐԱՄՈՅ
Սեպ . Բ. Բ. 100
Սեպ . Բ. Բ. 107 38
Սեպ . Բ. Բ. 106 —
Սեպ . Բ. Բ. 97 1/2
Սեպ . Բ. Բ. 18 —
Սեպ . Բ. Բ. 5 1/2

ՎԻՃԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ
ՇԱՀՈՂ ԹԻՒՆԵՐ , ՍԵՊ ԵՄԲԵՐ 18/30 1893

Շահող	Ֆրանկ	Շահող	Ֆրանկ	Շահող	Ֆրանկ	Շահող	Ֆրանկ	Շահող	Ֆրանկ
680857	300000	173593	1250	163725	1250	557340	1000	1334143	4000
971706	25000	211646	»	1836157	»	630471	»	1311522	»
251281	10000	235788	»	34814	1000	630472	»	143780	»
680860	»	243549	»	62174	»	630473	»	1499730	»
97589	2000	429330	»	102194	»	747772	»	1515009	»
202001	»	542025	»	174952	»	788341	»	1634419	»
217536	»	630475	»	352227	»	836448	»	1697239	»
519369	»	730269	»	352229	»	1070163	»	1772328	»
929052	»	1310553	»	429329	»	1264932	»	1851244	»
939572	»	1517116	»	506361	»	1377372	»	1918371	»

400 ՅԻՐԱՆԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒՆԵՐ

17206	173591	270890	566649	939571	1192445	1388145	1524291	1636163
7	2	308286	50	3	1195941	1391521	2	4
8	4	7	615951	4	2	3	3	5
9	5	8	2	5	3	4	4	1697287
10	174951	9	3	949186	4	5	5	8
23221	3	90	4	7	5	1402416	1526031	90
2	4	352226	5	8	1206601	7	2	1737391
3	5	8	630474	9	2	8	3	2
4	183786	30	655181	90	3	9	4	3
5	7	364346	2	971707	4	20	5	4
23416	8	7	3	8	5	1422151	1526146	5
7	9	8	4	9	1211721	2	7	1773256
8	90	9	5	10	2	3	8	7
9	198286	50	679456	979931	3	4	9	9
20	7	428056	7	2	4	5	50	60
34811	8	7	8	3	5	1424561	1551146	1789526
2	9	8	9	4	1213506	2	7	7
3	90	9	60	5	7	3	8	8
5	202002	60	680856	1050591	8	4	9	9
62071	3	429626	8	2	9	5	50	30
2	4	7	9	3	10	1436336	1563531	1812831
3	5	8	726306	4	1264931	7	2	2
5	211647	430091	7	5	3	8	3	3
65436	8	2	8	1059321	4	9	4	4
7	9	3	9	2	5	40	5	5
8	50	4	10	3	1307051	1443776	1580841	1851241
9	211731	5	730266	4	2	7	2	2
40	2	506662	7	5	3	8	3	3
73621	3	3	8	1060126	4	9	4	5
2	4	4	70	7	5	1466486	5	1866156
3	5	5	741246	8	1308546	7	1584446	8
4	217567	549866	7	9	7	8	7	9
5	8	7	8	30	8	9	8	60
97586	9	8	9	1070166	9	90	9	1866746
7	70	70	50	7	50	1470881	50	7
8	223211	520111	747771	9	1310556	2	1596016	8
90	2	2	3	70	7	3	7	9
102491	3	3	4	1075186	9	4	8	50
2	4	4	5	7	60	5	9	1900596
3	5	5	749921	8	1312066	1482056	20	7
5	235786	542021	2	9	7	7	1625186	8
134626	7	2	3	90	8	8	7	9
7	9	3	4	1094031	9	9	8	700
8	90	4	5	2	70	60	9	1917096
9	243546	548571	776296	3	1325581	1495951	90	7
30	7	2	7	4	2	2	1634416	8
160061	8	3	8	5	3	3	7	9
2	50	4	9	1116181	4	4	8	100
3	251282	5	300	2	5	5	20	1918872
4	3	556756	788842	3	1326336	1499726	1654116	3
5	4	7	3	4	7	7	7	4
169601	5	8	4	5	8	8	8	5
2	265616	9	5	1137211	9	9	9	1961291
3	7	60	886446	2	40	1517117	20	2
4	8	557336	7	3	4377371	8	1674786	3
5	9	7	9	4	3	9	7	4
72996	20	8	50	5	4	20	8	5
7	270886	9	929061	1192441	5	1518496	9	1963216
8	7	566546	3	2	1388141	7	90	7
9	8	7	4	3	2	8	1686061	8
73000	9	8	5	4	4	9	2	9

